

การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานป้องกัน
ควบคุมโรคไข้เลือดออก ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในพื้นที่สาธารณสุขเขต 12 ปีพ.ศ.2547

Participation of Tambon Administrative Organization
In Prevention and Control of Dengue Hemorrhagic
Fever : Region 12, 2004.

โดย

นายปฏิคม วิวัฒนานนท์
นายประมวล สุขธรรม์

กลุ่มระบาดวิทยา
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่สาธารณสุขเขต 12 ปีพ.ศ.2547 สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา

ขอขอบพระคุณ ดร.สมหมาย ทัศนาม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี คุณสมเกียรติ เกียรติตันสกุล หัวหน้ากลุ่มโรคติดต่อที่นำโดยแมลง คุณ สวรรยา จันทูตานนท์ หัวหน้ากลุ่มระบาดวิทยา คุณบงกช เชี่ยวชาญยนต์ หัวหน้ากลุ่มโรคติดต่อทั่วไป และคุณปัจฉิมา บัวยอม หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา ที่ได้ให้คำแนะนำในการศึกษาวิจัย และขอขอบพระคุณสำนักระบาดวิทยาที่ได้สนับสนุนงบประมาณในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณองค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 7 จังหวัด คือจังหวัดสงขลา พัทลุง สตูล ตรัง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวมทั้งเจ้าหน้าที่ระบาดวิทยาใน 7 จังหวัดดังกล่าวทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม ที่ได้ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ปฎิคม วิวัฒนานนท์

ประมวล สุขธรณ์

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทกัณฑ์ย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภูมิ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานในการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก	9
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม	20
ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคของอบต.	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ลักษณะทั่วไปทางด้านประชากร	35
ประสบการณ์การใช้บริการที่สถานบริการสาธารณสุข.....	36
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม	38
ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม	41

สารบัญ (ต่อ)

ปัจจัยด้านความเชื่อมโยงระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล กับสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่	42
ปัจจัยด้านความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก	44
ลักษณะการมีส่วนร่วมของสมาชิกอบต.ในการป้องกันควบคุม โรคไข้เลือดออก	46
ปัจจัยที่ผลต่อการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของอบต.	49
บทที่ 5 อภิปรายผล	
ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก	52
ปัจจัยที่ผลต่อการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของอบต.	54
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	56
ปัญหาและอุปสรรค	60
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	
ก แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออกของอบต.ในพื้นที่สาธารณสุขเขต 12 ปี2547	
ข แบบโครงการการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและควบคุม โรคไข้เลือดออกของอบต.ในพื้นที่สาธารณสุขเขต 12 ปี2547	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนอบต.ของประชากรจริง (N) และประชากรกลุ่มตัวอย่าง (n) ในพื้นที่สาธารณสุขเขต 12 จำแนกรายจังหวัดและระดับชั้นของอบต.	30
ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของสมาชิกอบต. จำแนกตามลักษณะทางประชากร	35
ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของสมาชิกอบต. จำแนกตามการใช้บริการที่สถานบริการสาธารณสุข.	34
ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของสมาชิกอบต. จำแนกตามปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	38
ตารางที่ 5 ร้อยละของสมาชิกอบต. จำแนกตามปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม	41
ตารางที่ 6 ร้อยละของสมาชิกอบต. จำแนกตามปัจจัยด้านความเชื่อมโยงระหว่าง อบต.กับสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่	36
ตารางที่ 7 จำนวน และร้อยละของสมาชิกอบต. จำแนกตามปัจจัยด้านความรู้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	39
ตารางที่ 8 จำนวน และร้อยละของสมาชิกอบต. จำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่.	46
ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยแสดงในรูปเมตริกสัมพัทธ์ (Correlation Metric)	48
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยจากตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม.....	50

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกของอบต.ในพื้นที่สาธารณสุขเขต 12.	8

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของอบต.ในพื้นที่สาธารณสุขเขต 12 ปี 2547 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกอบต. จากจำนวน 7 จังหวัด จำนวน 229 อบต. จำนวน 916 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ สมมติฐานด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนมากมีความคิดเห็นในเชิงบวก คืออยู่ในระดับเห็นด้วย ในช่วงร้อยละ 70 – 90 ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจและสังคม จิตวิทยาสังคม ความเชื่อมโยงระหว่างอบต.กับสถานบริการสาธารณสุข ความรู้ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก และด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีอยู่ 2 ตัวแปร คือตัวแปรปัจจุบันยังเป็นอสม.อยู่ ($b = 2.143$, $\text{Beta} = 0.357$) และตัวแปรความเชื่อมโยงของอบต.กับสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ ($b = 0.442$, $\text{Beta} = 0.536$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) และสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 66.4 ($R^2 = 0.664$)

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะการควบคุมป้องกันโรคติดต่อโดยเน้นโรคไข้เลือดออก ให้กับบุคลากรสาธารณสุขที่มีอยู่แล้วที่อบต. รวมทั้งเน้นการประสานงานกันให้มากขึ้นระหว่างอบต.กับสถานีอนามัย / โรงพยาบาลในพื้นที่ และเน้นการประสานงาน ประสานแผนงาน / โครงการ ร่วมประชุมกันให้มากขึ้นระหว่างบุคลากรสาธารณสุขกับบุคลากรของอบต. อีกทั้งจัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อที่จะขอรับการมีส่วนร่วมจากประชาชน

ผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไป เป็นแนวทางในการวางแผนป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก รวมทั้งปัญหาสาธารณสุขต่างๆในเชิงบูรณาการ โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากอบต. องค์กรชุมชนอื่นๆ และประชาชน.